

Tisztelt Polgármester Úr! Tisztelt Főkonzul Asszony!

Kedves Barátaim! Kedves Fiatalok!

Először is engedjék meg, hogy hálás köszönetet mondjak Eperjes város vezetésének és Magyarország kassai Főkonzulátusának, hogy példamutató együttműködésükkel lehetővé tették a mai felemelő esemény létrejöttét.

Csodálatos dolog itt állni Eperjes fő utcáján, Petőfi Sándor leleplezés előtt álló szobránál. Csodálatos dolog részese lenni annak a folyamatnak, amikor mi, magyarok és szlovákok újra felfedezzük ezeréves közös történelmünk értékeit. Kicsit olyan ez, mint amikor a felnőtt gyermekek hazatérnek a szülői házba, elkezdik nézegetni a régi fényképeket és újra rádöbbennek, hogy milyen sok közös élmény köti össze őket: újra megidézik és szorosra fűzik a rokoni szálakat.

Petőfi Sándor személye különösen alkalmas arra, hogy ennek a folyamatnak a katalizátora legyen. Édesanyja Túróc vármegyei szlovák lány volt, édesapja félig szerb származású, magát magyarnak valló alföldi kiscgazda. S a kettejük frigyéből született meg az a fiúcska, aki a maga által választott Petőfi néven a magyar irodalomtörténet legnagyobb hatású költője lett, bár már 26 évesen elragadta a halál a segesvári csatatéren. Petőfi, személyében is nagyszerű szimbóluma annak a termékeny összefonódásnak, ami jellemezte a többnemzetiségű történelmi Magyarországot a XIX. században.

Kedves Ünneplő Közönség!

Petőfi Sándor azért is lehetett minden idők legnagyobb hatású költője, mert Ő a szabadság énekese volt. Bármilyen témáról írt is, átsütött rajta a szabadság utáni olthatatlan vágya, tenni akarása. Persze Petőfi számára a szabadság nem a „mindenki azt csinál, amit akar” korlátlan egyéni szabadsága. Az ilyen szabadság a hatalmasok és az erősek világa, így végső soron az erőszak és az önkény szabadsága.

Ő szabadság alatt egészen mást értett. Nála a szabadság isteni eredetű: az ember azért kap szabad akaratot a Teremtőtől, hogy lehetősége legyen a jót választani, a gonosszal és a bűnnel szemben. A szabad embernek nála nem csak jogai, hanem kötelezettségei is vannak. Felelőssége családjá, szűkebb pátriájá, népe és hazája iránt. És minél erősebb, minél hatalmasabb, ezek a kötelezettségek annál számosabbak.

Petőfi szabadsága kéz a kézben jár a társadalmi igazságossággal is. Hallgassuk csak:

„Ha majd a bőség kosarából
Mindenki egyaránt vehet,
Ha majd a jognak asztalánál
Mind egyaránt foglal helyet,
Ha majd a szellem napvilága
Ragyog minden ház ablakán:
Akkor mondhatjuk, hogy megálljunk,
Mert itt van már a Kánaán!”

Micsoda társadalmi program! 177 éve írta le ezeket a sorokat, s bizony a mai politikai pártok sem tudnának méltóbb célkitűzéseket megfogalmazni. Aktuális is, hiszen ma sem vagyunk sokkal közelebb a Petőfi által megálmodott világszabadsághoz, mint két évszázaddal ezelőtt.

Kedves Szlovák Barátaim! Kedves Fiatalok!

Azt szeretném kérni Tőletek, hogy Petőfi Sándor ne maradjon számotokra csak egy szobor, itt a Fő utcán. Olvassátok a verseit és inspirálódjatok belőlük, hiszen ma is aktuálisak. Szerencsések vagytok, mert csodálatos szlovák fordítások állnak rendelkezésre, elsősorban Hviezdoslav-Országh Pál jóvoltából, aki éppen abban az évben született, amikor Petőfi meghalt, s többek között Petőfi Sándor hatására kezdett el verseket írni – először magyarul. Hviezdoslav lehet egy másik szimbóluma több évszázados közös utunknak – ő is magyar apától és szlovák anyától született, és így vált a XIX. század legnagyobb szlovák költőjévé.

Látjátok, hova jutunk, ha jó testvéreként elkezdjük nézegetni azokat a régi fényképeket...